

Financijski izvještaji i procjena boniteta

Ivančić, David

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The Polytechnic of Rijeka / Veleučilište u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:125:213204>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Rijeka Digital Repository - DR PolyRi](#)

VELEUČILIŠTE U RIJECI

David Ivančić

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I PROCJENA BONITETA
(završni rad)

Pazin, 2020.

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel
Stručni studij Poduzetništva

FINANCIJSKA IZVJEŠĆA I PROCJENA BONITETA (završni rad)

MENTOR

Mr.sc.Denis Buterin

STUDENT

David Ivančić

MBS: 2423000015/17

Pazin, srpanj 2020.

VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel

Rijeka, 1.04.2020.

**ZADATAK
za završni rad**

Pristupniku Davidu Ivančiću

MBS: 2423000015/17

Studentu stručnog studija Poduzetništvo izdaje se zadatak završni rad – tema završnog rada pod nazivom:

Financijski izvještaji i procjena boniteta

Sadržaj zadatka:

Temeljito obraditi relevantne značajke financijskih izvještaja i financijskih analiza, s posebnim osvrtom na analize boniteta. Sustavno istražiti značaj međunarodnih i hrvatskih računovodstvenih standarda te njihovu primjenu. Analizirati temeljne postupke financijskih analiza. Koristeći financijska izvješća, upotrebom financijskih pokazatelja analizirati poslovanje odabranog poduzeća i utvrditi pouzdanost financijskih analiza. Rezultate istraživanja sustavno prikazati u zaključku.

Rad obraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta u Rijeci.

Zadano: 1.4.2020.

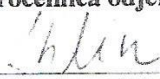
Predati do: 15.9.2020.

Mentor:

Dr.sc. Denis Buterin

Pročelnica odjela:

Mr.sc. Anita Stilin

Zadatak primio dana: 1.4.2020.

David Ivančić

- mentoru
- pristupniku

Prilog 5.

IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom FINANCIJSKA IZVJEŠĆA
i PROCJENA BOMITEJA izradio samostalno pod
nadzorom i uz stručnu pomoć mentora DR. SC. DENISA BUTERIMA.

Ime i prezime

(potpis studenta)

SAŽETAK

Analiza poslovanja poduzeća, važan je segment svakog poduzeća. Uspješnost i stabilnost poslovanja poduzeća očituje se u upravo u analizi poslovanja. Kako bi poduzeće uspješno poslovalo i ostalo konkurentno potrebe su informacije koje su važne da donošenje pravih odluka. Iako financijska izvješća koriste svi unutarnji i vanjski korisnici, bilančnom analizom, te računom dobiti i gubitka i analizom boniteta utvrditi će se kreditna sposobnost poduzeća Degrassi d.o.o. Vjerodostojnost financijskih izvješća biti će od iznimne važnosti.

Ključne riječi: financijska izvješća, račun dobiti i gubitka, bonitet, analiza

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Problem, predmet i objekt istraživanja	1
1.2. Svrha i ciljevi istraživanja	1
1.3. Hipoteze istraživanja	2
1.4. Izvori podataka i znanstvene metode.....	2
1.5. Struktura rada	2
2. ZNAČAJKE FINACIJSKOG IZVJEŠĆIVANJA	3
2.1. Bilanca	4
2.2. Račun dobiti i gubitka.....	5
2.3. Ostala financijska izvješća.....	8
3. FINACIJSKE ANALIZE	10
3.1. Računovodstveni standardi.....	10
3.2. Pokazatelji u analizama boniteta	13
4. ANALIZA BONITETA TEMELJEM FINACIJSKOG IZVJEŠĆA.....	18
4.1. Relevantne značajke Degrassi d.o.o.	18
4.2. Analiza financijskih izvješća	20
4.3. Analiza temeljem pokazatelja.....	25
5. BONITET PROMATRANOG PODUZEĆA	30
6. ZAKLJUČAK	31
POPIS LITERATURE	32
POPIS ILUSTRACIJA.....	34

1. UVOD

U ovom završnom radu biti će prikazana financijska analiza poslovanja poslovnog subjekta Degrassi d.o.o. Navedeni subjekt prikazati će se pomoću horizontalne i vertikalne analize te pomoću financijskih pokazatelja. Financijskom analizom, osiguravaju se informacije za potrebe menadžmenta pri donošenju poslovnih odluka te utvrđuje se provjera poduzeća. Uz pokazatelje, proučit će se i boniteti koji će nam prikazuju moguće financijske poteškoće i likvidnost.

1.1. Problem, predmet i objekt istraživanja

Problem istraživanja završnog rada je utvrditi uspješnost poslovanja poslovnog subjekta pomoću financijske analize.

Predmet istraživanja je analiza financijskog izvještaja i pokazatelja poslovnog subjekta Degrassi d.o.o. jer ona osigurava informacije koje su potrebne u donošenju poslovnih odluka.

Objekt istraživanja je poslovni subjekt Degrassi d.o.o.

1.2. Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha i cilj ovog istraživanja, usko je vezan sa predmetom istraživanja. Sukladno tome, nastoji se proširiti znanje o financijskim izvještajima izabranog poduzeća te utvrditi uspješnost njezinog poslovanja. Za potrebe rada, koristiti će se horizontalna i vertikalna analiza, račun dobiti i gubitka te pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti.

Cilj ovog istraživanja je pojmovno odrediti navedene analize te temeljno obraditi i predstaviti izabrano poduzeće Degrassi d.o.o. kroz navedene pokazatelje.

1.3. Hipoteze istraživanja

H1: Analiza financijskog izvještaja poslovnog subjekta Degrassi d.o.o. pokazuje da poduzeće uspješno posluje.

H2: U promatranima razdobljima poslovanja poduzeća Degrassi d.o.o., pokazatelj uspješnosti poslovanja ukazuju na potentno poslovanje.

1.4. Izvori podataka i znanstvene metode

Znanstvene metode korištene prilikom pisanja završnog rada jesu: metoda indukcije, metode dedukcije, metoda sinteze, metoda analize, metoda klasifikacije i metoda deskripcije i statistička metoda.

Također u završnom radu korišteni su sekundarni izvori podataka što znači da je riječ o podacima koji su zabilježeni od drugih autora te su prikupljeni iz različite stručne literature te sa internetskih stranica.

1.5. Struktura rada

Ovaj rad podijeljen je u 6 poglavlja. Prvo poglavlje je uvod u rad te se u njemu navode predmet i cilj rada, metode i izvori prikupljanja podataka te struktura i sadržaj rada.

Drugo poglavlje objašnjava značajke financijskog izvješćivanja Treće poglavlje opisuje financijske analize detaljnog pojašnjavanja međunarodnih računovodstvenih standarda

U četvrtom poglavlju nalazi se praktični dio u kojem je razrađeno istraživanje simulacijom financijskih izvještaja grupe te njihovom usporedbom i izračunom financijskih pokazatelja poduzeća. U petom poglavlju analiziraju se financijski izvještaji poduzeća Degrassi d.o.o. Posljednje poglavlje predstavlja zaključak prethodno spomenutoga istraživanja na temelju rezultata. Naposljetku je prikaz korištene literature u završnom radu.

2. ZNAČAJKE FINANCIJSKOG IZVJEŠĆIVANJA

Glavne izvore informacija o poslovanju daju financijska izvješća. Podaci koje oni daju moraju biti jasno predstavljeni i relevantni za potrebe korisnika. Podaci ne smiju sadržavati materijalne pogreške i trebale bi vjerno predstavljati transakcije i odražavati temeljnu suštinu događaja pravilnim objavljivanjem.

Prema zakonu o računovodstvu, pravne i fizičke osobe, dužne su sastavljati godišnje financijske izvješće prema sadržaju, obliku te prema načinu temeljem njega donesenim propisima.

Tako, godišnji financijski izvještaj sadrži:

1. Bilancu,
2. Račun dobiti i gubitka,
3. Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
4. Izvještaj o novčanim tokovima,
5. Izvještaj o promjenama kapitala,
6. Bilješke uz financijske izvještaje.

Prilikom razmatranja financijskog položaja i uspješnosti poslovanja na temelju financijskih izvještaja važno je uzeti u obzir da su svi izvještaju međusobno povezani. Temeljni izvještaj koji prikazuje financijski položaj je bilanca, a promjene koje su se dogodile na nekim, posebno značajnim, pozicijama bilance prikazuju se u ostalim izvještajima. Iznos dobiti u bilanci prikazan je u jednom iznosu, a sam način stvaranja te dobiti detaljnije se prikazuje u računu dobiti i gubitka, dok se promjene na ostalim pozicijama kapitala prikazuju u posebnom izvještaju – izvještaju o promjenama kapitala. Isto tako, u bilanci je prikazano stanje novca, a način stvaranja tog novca (pribavljanje i trošenje) detaljnije se prikazuje u izvještaju o novčanim tokovima. (Žager K. et al 2017).

Informacije koje mogu biti pružene temeljem financijskih izvještaja jest ona koja pružaju informacije o prihodima, rashodima, obvezama i drugim izdacima vezanih za uplate i isplate kapitala. Poznato je da nam financijski izvještaji nude informacije koje su poznate vanjskim i unutarnjim korisnicima.

Slijedom toga, potrošačima se daje slika poslovanja te sigurnost ulaganja. Kreditorima se pokazuje sposobnost da poduzeće podmiri svoje dugovanje. Naposljetku, glavno ustrojstvo izvještaja je pružiti istinite informacije o financijskom položaju poduzeća kako bi korisnici donijeli ispravne i pravodobne odluke.

2.1. Bilanca

Bilanca je temelj financijskog izvještaja. Pokazuje položaj poduzeća te služi kao podloga za ocjenu sigurnosti u poslovanju poslovnog subjekta. Opća definicija bilance kaže da je ona sistematiziran pregled stanja imovine, obveza i kapitala na određeni dan. Iako ne pokazuje promjenu kroz neko razdoblje, pokazuje trenutno stanje. Strogo je propisana Zakonom o računovodstvu.

Bilanca je temelj za otvaranje poslovnih knjiga, ali mora, također, zadovoljavati interese vlasnika, vjerovnika, države, poreznih organa itd. Njena je zadaća utvrđivanje imovinskog stanja i omogućavanje otkrivanja financijskih tokova i financijske situacije poduzeća.

Bilanca trgovačkog društva se sastoji od dviju strana koje uvijek moraju biti u ravnoteži. Na lijevoj strani je aktiva, a na desnoj pasiva. Aktiva predstavlja sve oblike imovine trgovačkog društva, dok se u pasivi nalaze izvori imovine koja se nalazi u aktivi. U Hrvatskoj je propisana shema po kojoj se razvrstavaju aktiva i pasiva. Aktiva je razvrstana prema načelu rastuće likvidnosti, a pasiva prema načelu rastuće dospelosti. Struktura bilance je prikazana u Tablici 1. (Boflek et al, 2011).

Tablica 1. Struktura tablice

AKTIVA
A POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL
B DUGOTRAJNA IMOVINA
NEMATERIJALNA IMOVINA
MATERIJALNA IMOVINA
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA
POTRAŽIVANJA
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA
C KRATKOTRAJNA IMOVINA
ZALIHE
POTRAŽIVANJA
KRATKOTRAJNA I FINANCIJSKA IMOVINA
NOVAC U BANCI I BLAGAJNI
D PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI
E UKUPNO AKTIVA
F IZVANBILANČNI ZAPISI
PASIVA
A KAPITAL I REZERVE
TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL
KAPITALNE REZERVE
REZERVE IZ DOBITI
REVALOROZACIJSKE REZERVE
REZERVE FER VRIJENOSTI
ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK
DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE
MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES
B REZERVIRANJA
C DUGOOROČNE OBVEZE
D KRATKOROČNE OBVEZE
E ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
F UKUPNO-PASIVA
G IZVANBILANČNI ZAPISI

Izvor: Izrada autora prema Pravilniku o sadržaju i strukturi financijskih izvještaja

2.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka, temeljni je financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode i razliku dobiti ili gubitka. Važnost ovog izvještaja vrlo je poseban jer se na temelju njega ocjenjuje uspješnost poslovanja koja se definira kao sposobnost ostvarenja određenih ciljeva. Kada govorimo o računovodstvenoj godini, ona ne mora biti nužno ekvivalentna. U Hrvatskoj je to malo drugačije. Period se odnosi na 1.1.-31.12..Slijedom toga, postoji jaka poveznica između

bilance i računa dobiti i gubitka. Kako bilanca ukazuje na stanje financijskog položaja, račun dobiti i gubitka ukazuje na aktivnost poslovnog subjekta u promatranom razdoblju.

Sve promjene koje se dogode u strukturi imovine, obveza i kapitala dovode do promjene prihoda i rashoda. Prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja prihodi i rashodi promatraju se kroz njihov utjecaj na povećanje ili smanjenje ekonomske koristi:

- **prihodi** predstavljaju povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza, što ima kao posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono u svezi s uplatama vlasnika. Prema njihovom pojavnom obliku u poslovnom procesu prihodi se mogu pojaviti kao:

1. poslovni prihodi
2. financijski prihodi
3. izvanredni prihodi

1. Poslovni prihodi – sukladno svrsi i cilju poslovanja, oni su rezultat aktivnosti na stvaranju određene strukture i obujma učinaka i njihova plasmana na tržištu.
2. Financijski prihodi – rezultat su plasmana slobodne financijske imovine na tržištu. To su npr. Prihodi od kamata, pozitivne tečajne razlike....
3. Izvanredni prihodi – rezultat su neplaniranog smanjenja obveza ili neplaniranog povećanja imovine, tj. ne proizlaze iz redovitog poslovanja poduzeća.

- **rashodi** predstavljaju smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima kao posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u svezi s raspodjelom glavnice. (Žager K. et al, 2017). Prema njihovom pojavnom obliku u poslovnom procesu rashodi mogu biti :

1. poslovni rashodi
2. financijski rashodi
3. izvanredni rashodi

1. Poslovni rashodi – nastaju zbog osnovne djelatnosti poduzeća, a njihova visina i struktura ovise o vrsti učinaka i opsegu djelatnosti, stoga ih smatramo ciljnim rashodima.
2. Financijski rashodi – nastaju kao posljedica financijskih aktivnosti poduzeća, odnosno prilikom pribavljanja, korištenja i vraćanja sredstva.
3. Izvanredni rashodi – nastaju kao posljedica neplaniranog smanjenja imovine ili neplaniranog povećanja obaveza, a s obzirom na to da ne nastaju prilikom stvaranja učinaka, ne mogu se ukalkulirati u proizvodne troškove (Vinković, K., Ribarić, A., 2009)

Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka

1.	POSLOVNI PRIHODI <ul style="list-style-type: none"> • Prihodi od prodaje • Prihodi na temelju uporabe vlastitih proizvoda, robe i usluga • Ostali poslovni prihodi
2.	POSLOVNI RASHODI <ul style="list-style-type: none"> • Promjena vrijednosti zaliha • Materijalni troškovi • Troškovi osoblja • Amortizacija • Ostali troškovi • Vrijednosna usklađenja • Rezerviranja • Ostali poslovni rashodi
3.	FINANCIJSKI PRIHOD
4.	FINANCIJSKI RASHOD
5.	IZVANREDNI PRIHODI
6.	IZVANREDNI RASHODI
7.	UKUPNI PRIHODI (1+3+5)
8.	UKUPNI RASHODI (2+4+6)
9.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA
10.	POREZ NA DOBIT
11.	DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBOLJA (9-10)

Izvor: Porezna Uprava

Financijski rezultat predstavlja razliku između ukupnih prihoda i rashoda. Kada oduzmemo prihode od rashoda, konačan rezultat se ostvaruje dobiti ili gubitkom. Ukoliko je prihod veći od rashoda, ostvaruje se pozitivan financijski rezultat i obrnuto.

PRIHODI – RASHODI = FINANCIJSKI REZULTAT

PRIHODI > RASHODA → DOBIT

RASHODI > PRIHODA → GUBITAK

2.3. Ostala financijska izvješća

Pod ostala ali i ne manje važna financijska izvješća uvrštava se i:

- Izvještaje o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- Izvještaj o novčanom tijeku
- Izvještaj o promjeni kapitala
- I bilješke uz financijske izvještaje

Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti govori od promjenama kapitala tijekom razdoblja. Promjene obuhvaćaju transakcije i niz ostalih događaja koje se nalaze u svojstvu vlasnika. Ona tako obuhvaća stavku prihoda i rashoda, uključujući i uskladu kojim se ne priznaje dobit ili gubitak ili dopuštaju drugi MSFI.

Za razliku od ostale sveobuhvatne dobiti, izvještaj o novčanim tokovima temelji se na novcu i novčanim ekvivalentima. Tako on obuhvaća novac u blagajni i depozit po viđenju. Temeljna svrha ovog izvještaja je osiguranje informacija o novčanim primicima i izdacima koje daju temelj za ocjenu sposobnosti poduzeća da se tom prigodom stvori novac i stvori potreba poduzeća za novcem.

Izvještaj o promjenama kapitala čini sastavni dio financijskih izvještaja. U njemu treba prikazati promjene koje su se na kapitalu dogodile između dva obračunska razdoblja. Izvještaj o promjenama kapitala iskazuje povećanje ili smanjenje ukupne imovine koja pripada dioničarima tj. članovima trgovačkog društva. U ovom se izvještaju iskazuju stavke koje su tumače i objašnjava ukupne dobitke i gubitke razdoblja. Kapital poduzeća sastoji se od uloženog kapitala i zarađenog kapitala. Zasigurno najznačajnija i najpoželjnija promjena na kapitalu vezana je uz nastanak zarade. Pored toga, na smanjenje mogu značajno utjecati i

dividende koje se izglasavaju vlasnicima. Te promjene mogu se prikazati u skraćenom obliku tzv. Izvještaju o zadržanoj dobiti koji je vrlo kratak, ali istovremeno i vrlo informativan. On daje informaciju u kojem odnosu se ostvarena zarada dijeli na dividende i na zadržanu dobit koja ostaje u poduzeću za daljnje poslovanje. Na promjenu vrijednosti kapitala mogu utjecati dodatna ulaganja vlasnika, promjene računovodstvenih politika i ispravci temeljnih pogrešaka te usklađenja odnosno učinci transakcija koji se sukladno standardima direktno prikazuju u kapitalu (revalorizacijske rezerve i slično). (Žager K. et al, 2017).

Bilješke uz financijska izvješća, pojašnjavaju vrijednost vrlo važnih pozicija u financijskim izvještajima. U njima se nalaze politike koje su vrlo važne prilikom sastavljanja izvještaja te daju poseban osvrt na poziciju i pravilnu procjenu izvještaja. Jednako tako, i bilješkama je moguće prikazati pregled obveza sa rokom dospelosti od pet godina kao i nominalnu vrijednost izdanih dionica, sustavno prikazane informacije o zaposlenima te cijeli niz drugih informacija. Temelj bilješki je prikazati sve ono nevidljivo iz temeljnih financijskih izvještaja.

3. FINANCIJSKE ANALIZE

Kako bi trgovačko društvo moglo planirati za budućnost vrlo je važno da provodi analizu poslovanja na temelju onoga što je ostvareno u prethodnim razdobljima. Najčešći predmet financijskog analiziranja su poslovni rezultat, financijski položaj te ostvareni novčani tokovi poduzeća.

Financijsko izvještavanje obavlja se prema računovodstvenim standardima. Za potrebe izvještaja, informacije o financijskim izvještajima trebaju biti usporedive, transparentne i kvalitetne. Postoje međunarodni računovodstveni te Hrvatski standardi financijskog izvještavanja koje će autor ovog rada u sljedećem poglavlju detaljnije objasniti.

3.1. Računovodstveni standardi

Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) podrazumijevaju niz dogovorenih pravila o pripremanju, priznavanju i prezentaciji računovodstvenih stavki poslovnih subjekata. MRS sadrže zahtjeve mjerenja, priznavanja i objavljivanja transakcija te događaje koji su važni za financijske izvještaje opće namjene. Standardi se kontinuirano mijenjaju, stavljaju van uporabe ili nadopunjuju sukladno sa promjenama u okruženju kao što su ubrzan razvoj financijskih tržišta kapitala te neujednačen makroekonomski razvoj. U skladu s navedenim Međunarodni računovodstveni standardi 2001. godine nadopunjeni su Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI). U nastavku se nalazi popis MRS / MSFI (Parać, 2013.)

MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja

MRS 2 Zalihe

MRS 7 Izvještaj o novčanim tokovima

MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške

MRS 10 Događaji nakon izvještajnog razdoblja

MRS 11 Ugovori o izgradnji (nije na snazi, zamijenjen je MSFI-om 15 koji je stupio na snagu 1.1.2018)

MRS 12 Porezi na dobit

MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema

MRS 17 Najmovi (od 1.1.2019. godine zamijenjen sa MSFI-om 16)

MRS 18 Prihodi (nije na snazi, zamijenjen je MSFI-om 15 koji je stupio na snagu 1.1.2018.)

MRS 19 Primanja zaposlenih

MRS 20 Računovodstvo za državne potpore i objavljivanje državne pomoći

MRS 21 Učinci promjena tečaja stranih valuta

MRS 23 Troškovi posudbe

MRS 24 Objavljivanje povezanih osoba

MRS 26 Računovodstvo i izvještavanje planova mirovinskih primanja

MRS 27 Nekonsolidirani financijski izvještaji

MRS 28 Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima

MRS 29 Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima

MRS 32 Financijski instrumenti: prezentiranje

MRS 33 Zarade po dionici

MRS 34 Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine

MRS 36 Umanjenje imovine

MRS 37 Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina

MRS 38 Nematerijalna imovina

MRS 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje (nije na snazi, zamijenjen je MSFI-om 9 koji je stupio na snagu 1.1.2018.)

MRS 40 Ulaganje u nekretnine

MRS 41 Poljoprivreda

MSFI 1 Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

MSFI 2 Plaćanje temeljeno na dionicama

MSFI 3 Poslovna spajanja

MSFI 4 Ugovori o osiguranju

MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja

MSFI 6 Istraživanje i procjena mineralnih resursa

MSFI 7 Financijski instrumenti: Objavljivanje

MSFI 8 Poslovni segmenti

Primjena međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja propisana je Zakonom o računovodstvu u RH. Obveznici MSFI-a jesu veliki poduzetnici koji su uvršteni u tržište vrijednosnih papira. Za razliku od njih, mali i srednji poduzetnici, sukladno njihovoj volji, mogu primjenjivati MSFI-eve koje je pritom odobrio Odbor za standarde financijskog izvještavanja.

Za razliku od međunarodnih, hrvatski standardi financijskog izvještavanja ponašaju se kao skup načela i pravila koju primjenjuje struka računovodstva. Pretežito se koristi kod sastavljanja financijskih izvještaja te joj je glavna svrha propisati osnovu za sastavljanje financijskih izvještaja i pomoći korisnicima u tumačenju informacija i podataka koji se nalaze u financijskih izvještajima.

Cilj usklađenog sastavljanja i prezentacije financijskih izvještaja po ovim standardima je da pruže informacije o financijskoj uspješnosti, financijskom položaju i novčanim tokovima poduzetnika koje prvenstveno mogu koristiti vanjski suradnici u donošenju ekonomskih odluka. Financijski izvještaji temeljeni na Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja pružaju informacije o prihodima, rashodima, kapitalu, imovini, obvezama, dobiti i gubitku, novčanom toku i promjenama u kapitalu. (Narodne Novine, Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja).

U tablici 3. nalazi se popis Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (HSFI).

Tablica 3. Popis Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

HSFI 1	Financijski izvještaji
HSFI 2	Konsolidirani financijski izvještaji
HSFI 3	Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogrešaka
HSFI 4	Događaji nakon datuma bilance
HSFI 5	Dugotrajna nematerijalna imovina
HSFI 6	Dugotrajna materijalna imovina
HSFI 7	Ulaganje u nekretnine

HSFI 8	Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
HSFI 9	Financijska imovina
HSFI 10	Zalihe
HSFI 11	Potraživanja
HSFI 12	Kapital
HSFI 13	Obveze
HSFI 14	Vremenska razgraničenja
HSFI 15	Prihodi
HSFI 16	Rashodi
HSFI 17	Poljoprivreda

Izvor: Crikven i Filipović, 2016.

3.2. Pokazatelji u analizama boniteta

Bonitet poduzeća predstavlja kreditnu sposobnost poslovnog subjekta. Temeljni kriteriji za ocjenu boniteta jesu sigurnost i uspješnost koje se kvantificiraju na temelju financijskog izvješća. U današnjem poslovnom svijetu potrebno je sustavno prikupljanje i analiziranje informacija kako bi se ocijenilo poslovnog partnera jer zbog visokog stupnja neizvjesnosti može imati za posljedicu velike gubitke poduzeće na tržištu. Pod pojmom „boniteta“ označava se kvaliteta, pouzdanost te poslovna i kreditna sposobnost pravne i fizičke osobe (Leko, V. 1996). Bonitet trgovačkog društva je ukupna poslovna sposobnost poduzeća unutar koje dobivamo odgovor o financijskim sposobnostima trgovačkog društva da podmiruje svoje obveze, te da posluje profitabilno i stabilno na duži vremenski period uz „dobar glas“ u javnosti (Leko, V. 1996). Pojam boniteta se sastoji od dva elementa: materijalnog i nematerijalnog. Nematerijalni element boniteta označava stupanj osobnog rejtinga dužnika (ugled, karakter, trajnost i stabilnost poslovanja). Materijalni element boniteta odnosi se na kreditni rejting pravne ili fizičke osobe tj. sposobnost da se nekoj osobi odobri kredit te njeno podmirenje obveza. Informacije o bonitetu se mogu dobiti iz različitih izvora: iz financijskih izvještaja, dnevnog i stručnog tiska, FINE i sl.

Godišnja izvješća o poslovanju od velikog su značaja jer u njima trgovačko društvo javno objavljuje sve relevantne financijske informacije i financijske pokazatelje svog poslovanja. U godišnjem izvješću nalaze se detaljne financijske informacije sve s ciljem dobrog prezentiranja svog financijskog stanja i pružanja financijskih podataka koje je moguće analizirati od strane svih zainteresiranih strana. Bonitetne informacije najčešće koriste i prate poslovni partneri, banke, osiguravajuća društva, investicijski fondovi, konkurencije itd.

Među najzastupljenijim sustavima pokazatelja, u analizi boniteta nalazi se i Altmanov sustav. Altmanov Z-Score model je numeričko mjerenje pomoću kojeg se predviđa šansa da tvrtka u bankrotu u naredne dvije godine propadne. Model je razvio američki profesor financija Edward Altman 1968. kao mjerilo financijske stabilnosti kompanija. Altmanov Z-score model smatra se učinkovitom metodom predviđanja stanja financijskih nevolja bilo koje organizacije upotrebom višestrukih bilančnih vrijednosti i korporativnog dohotka. Altmanova ideja da razvija formulu za predviđanje bankrota započela je u vrijeme velike depresije kada su tvrtke doživjele nagli porast slučajeva neplaćanja.

Pri izradi modela Z-score, Altman je koristio sustav ponderiranja zajedno s ostalim omjerima koji su predviđali šanse tvrtke da bankrotira. Ukupno je Altman stvorio tri različita Z-rezultata za različite vrste poduzeća. Originalni model objavljen je 1968. godine, a posebno je dizajniran za javna proizvodna poduzeća s imovinom većom od milijun dolara. Izvorni model isključio je privatne i neproizvodne kompanije s imovinom manjom od milion dolara.

Kasnije 1983., Altman je razvio još dva modela za upotrebu s manjim privatnim proizvodnim tvrtkama. Model A Z-ocjena razvijen je posebno za privatne proizvodne tvrtke, dok je Model B kreiran za tvrtke kojima se ne trguje na javnoj burzi. Modeli Z-rezultata iz 1983. sadržavali su različite ponderiranje, sustave bodovanja predvidljivosti i varijable.

Z-score model temelji se na pet ključnih financijskih omjera, a oslanja se na informacije sadržane u 10-K izvješću. Povećava preciznost modela pri mjerenju financijskog zdravlja poduzeća i njegove vjerojatnosti bankrota.

Altmanova Z-formula formula je napisana na sljedeći način:

$$\mathbf{Z = 1.2T1 + 1.4T2 + 3.3T3 + 0.6T4 + 0.99T5.}$$

Koja predstavlja:

T1 = kratkotrajna imovina / ukupna imovina

T2 = zadržana dobit / ukupna imovina.

T3 = Dobit prije kamata i poreza / ukupna imovina.

T4 = Tržišna vrijednost kapitala / knjigovodstvena vrijednost obveza .

T5 = Prihodi od prodaje / Ukupna imovina (Mijoč, Martinović, Mahaček, 2010.).

Točnost z-score modela , od trenutka razvoja do danas, moderno je unaprjeđena. Dok je početnička točnost prognostičkih vrijednosti iznosila svega 72%, udio pogreški tipa II iznosio je 6%. Prisutnih 6% odnosi se na lažno negativni rezultat. 1999. godine proveden je drugi test koji je ukazao na točnost modela od 80%-90% uz prisutnost pogreške tipa II.

Interpretacija Altmanova Z-score testa je sljedeća:

- Z-rezultat iznad 3,0 – tvrtka je prema kvantitativnim financijskim pokazateljima sigurna od bankrota
- Z-rezultat između 2,7 i 2,99 – tvrtka nije ugrožena, ali je potreban značajan oprez i poboljšanje poslovanja.
- Z-rezultat između 1.8 i 2.7 – postoje visoki izgledi da će tvrtka bankrotirati u roku dvije godine.
- Z-rezultat ispod 1.80- vjerojatnost bankrota je vrlo visoka (Altman, 2000 .).

Altmanov model, nije moguće primijeniti kod tvrtki koje su tek nedavno izašle na tržište kapitala jer upravo tim poslovnim subjektima nemoguće je procijeniti vrijednost kapitala na tržištu.

Sa obzirom na okolnosti hrvatskog tržišta, za ocjenu boniteta poduzeća razvijen je Bex sustav. Bex model primarno je izrađen za procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala u Hrvatskoj, ali njegova primjena je moguća i za procjenu poslovne izvrsnosti na svim sličnim tržištima kapitala (Belak, Barać 2008:27).

BEX metodologija koristi se podacima iz financijskih izvješća iz kojih se kreiraju sljedeći pokazatelji:

- pet strukturnih pokazatelja
- pet pokazatelja financijskog poslovanja
- četiri pokazatelja učinkovitosti investiranja na tržištu kapitala (Belak, Aljinović Barać, 2007.).

Matematička formula za ocjenu poslovne izvrsnosti tvrtki koje posluju na hrvatskom tržištu kapitala izračunava se putem standardne funkcije koja se sastoji od četiri financijska pokazatelja sa signifikantnim utjecajem na stupanj poslovne izvrsnosti poduzeća. Primjenom BEX metodologije moguće je izračunati trenutačnu poslovnu izvrsnost kao i očekivanu poslovnu izvrsnost tvrtke. Matematička formula BEX metodologije glasi: (Mijač, 2012.).

$$\mathbf{BEX = 0,388 ex1 + 0,579 ex2 + 0,153 ex3 + 0,316 ex4}$$

Na hrvatskom tržištu kapitala, postoje četiri pokazatelja na temelju kojih se izračunava BEX vrijednost te nemaju jednak utjecaj u određivanju izvrsnosti poslovnih poduzeća. Tako prva varijabla ex1 se odnosi na profitabilnost tvrtke te se izračunava kao omjer:

$$ex1 = \frac{EBIT}{Ukupna imovina poduzeća}$$

Temeljna značajka ovoga pokazatelja jest ta da prikazuje rezultat profitabilnosti dugog roka poslovnog uspjeha. Druga varijabla ex2 izračunava se kao omjer dobiti nakon oporezivanja te umnoška kapitala i cijene koja se odnosi na stvaranje vrijednosti u poslovanju tvrtke.

Koja glasi:

$$ex2 = \frac{dobit\ nakon\ oporezivanja}{vlastiti\ kapital * cijena}$$

Treća varijabla ex3 prikazuje se kao omjer radnog kapitala i ukupne imovine poduzeća. Radni kapital se izračunava kao razlika između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza tvrtke a postotak čija likvidnost utječe na ukupan rezultat iznosi 10%.

Matematički se prikazuje:

$$ex3 = \frac{\textit{kratkotrajna imovina} - \textit{kratkoročne obveze}}{\textit{ukupna imovina poduzeća}}$$

Četvrta varijabla ex4, označava snagu financiranja koja je uvjetovana količinom slobodnih novčanih sredstava kao dobitak uvećan za amortizaciju i deprecijaciju pokriva novcem. Standardna mjera pokriva iznosi 20% dok granična vrijednost iznosi 1.

Snagu financiranja možemo prikazati kao:

$$ex4 = \frac{5 * (\textit{DOBITAK} + D + A)}{\textit{UKUPNE OBVEZE}}$$

4. ANALIZA BONITETA TEMELJEM FINANCIJSKOG IZVJEŠĆA

U ovom poglavlju rada, predstaviti će se poslovni subjekt Degrassi d.o.o. putem analize financijskih izvještaja na temelju horizontalne i vertikalne analize te financijskih pokazatelja: likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti.

4.1. Relevantne značajke Degrassi d.o.o.

Vinogradi obitelji Degrassi smjestili su se na području Buja i Brtonigle-najvrjednijim položajima za uzgoj vinove loze Istre. Njihovi se vinogradi prostiru na dvije najpoznatije istarske zemlje: bijeloj i istarskoj crvenici. Tako, ova vinarija čitav svoj niz godina, samostalno proizvodi svo grožđe za svoja vina.

Dvadeset i jedan hektar prostor vinograda, dom je različitih sorti a zanimljiva imena vina dolaze od položaja vinograda u kojemu se prostiru. Terre Rose oslikava liniju vinograda smješten na istarskoj crvenici nadomak Umaga dok Ferne, Contarini, San Pellegrin i Bomarchese su dio najboljih položaja Bujštine čiji je mikroklimat, zbog blizine mora, osunčanih padina i bijele zemlje, poseban.

Vinarija Degrassi u zanosu prema struci osniva svoju obiteljsku tradiciju u proizvodnji vina krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća. Proizvodi u skladu sa načelima dobre prakse čime te jamči sljedivost i kvalitetu proizvoda.

Kako su od početka opredijeljeni vrhunskoj kvaliteti, svojim radom, održavanjem kontinuiteta zbližavaju ljude koji bivaju nošeni zajedničkim interesom i ritualom postojanja. Kao simbol, predstavili su Savudrijski svjetionik koji se našao kao silueta na prvim etiketama devedesetih godina. U početku su počeli sa bijelim vinima, roséom, a zatim i crnim vinima gdje svako vino ima svoju priču, svoje tipične karakteristike i postupke proizvodnje a time i namjenu u gastronomiji.

Slika 1. Degrassi vino

Izvor: Degrassi d.o.o.

(https://www.degrassi.hr/assets/cms_page_image/cms_page_14_details_original.jpg)

Kreće se u proizvodnju vina za vlastite potrebe tadašnje ugostiteljske djelatnosti, no već ubrzo, početkom devedesetih nastaje potpuna posvećenost vinu. Prva butelja u ruhu vinarije Degrassi izlazi sa godištem 1996. Od početka su opredijeljeni vrhunskoj kvaliteti i održavanju kontinuiteta u podrumu Degrassi nastaju vina koja zbližavaju ljude, pozivajući ih da određene trenutke provedu zajedno, nošene zajedničkim interesom i ritualom postojanja. (Degrassi d.o.o., <https://www.degrassi.hr/o-nama>)

Njihov vinski podrum krasi suvremena tehnologija a u cijelosti je ukopan u zemlju. Svake godine na tržište plasiraju oko 100.000 butelja. Tu su vina iz različitih vinograda i različitih bačvi. Ona vina koja na tržište izlaze kao mlada i svježa fermentiraju i dozrijevaju u posuđu od inoksa te tako čuvaju primarne sortne arome.

Degrassi je jedan od prvih vinara u Istri koji se počeo koristiti drvenim bačvama za dozrijevanje, u njegovom posebnom dijelu podruma danas ih se nalazi dvjestotinjak. Skloni su eksperimentiranju i svjesni da isto vino u bačvama različitih proizvođača prolazi različit razvojni put. U njima dozrijevaju strukturno jača i složenija bijela te sva crvena vina, koja prije plasmana na tržište obvezno prolaze i razdoblje čuvanja u boci.

Podignuto je još mnogo mladih nasada koji još čekaju rod, a u međuvremenu se podrumu već eksperimentira sa zanimljivim kombinacijama poput kupaže viognier-malvazija.

4.2. Analiza financijskih izvješća

Analiza financijskih izvještaja proces je analize financijskih izvještaja tvrtke za potrebe odlučivanja. Vanjski dionici koriste ga za razumijevanje cjelokupnog zdravlja organizacije kao i za procjenu financijske uspješnosti i poslovne vrijednosti. Unutarnji sastavni dijelovi koriste ga kao nadzorni alat za upravljanje financijama. Financijske izvještaje koriste tvrtke koje bilježe važne financijske podatke o svim aspektima aktivnosti poslovanja. Kao takve, mogu se procijeniti na temelju prošlih, trenutnih i projiciranih performansi. Općenito, financijski izvještaji su usredotočeni na opće prihvaćena računovodstvena načela.

Nekoliko tehnika se obično koristi kao dio analize financijskih izvještaja. Tri najvažnije tehnike uključuju horizontalnu analizu, vertikalnu analizu i analizu omjera. Društva svakodnevno održavaju financijske izvještaje i interno se koriste za upravljanje poslovanjem. I interni i vanjski dionici općenito koriste iste metodologije korporativnog financiranja za održavanje poslovnih aktivnosti i procjenu ukupnog financijskog učinka. Kada rade sveobuhvatne analize financijskih izvještaja, analitičari obično koriste višegodišnje podatke da bi olakšali horizontalnu analizu. Svaki financijski izvještaj također se analizira vertikalnom analizom kako bi se razumjelo kako različite kategorije izvještaja utječu na rezultate. Konačno, analiza omjera može se upotrijebiti za izoliranje nekih mjernih podataka izvedbe u svakoj izjavi i za zajedničko okupljanje podataka o točkama izvoda.

Tako postoje:

- Horizontalna analiza
- Vertikalna analiza

Horizontalna analiza omogućava usporedni prikaz apsolutnih iznosa najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka te promjena tih iznosa tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvještaja) omogućava usporedbu podataka tijekom određenoga razdoblja u svrhu otkrivanja tendencija i dinamike promjena pozicija financijskih izvještaja. Analize financijskih izvještaja najčešće se prave kao usporedba brojčanih pokazatelja iz izvještaja dobivenih na kraju poslovne godine. Time se omogućava usporedba tijekom određenog razdoblja. Takva analiza pokazuje promjene na pojedinim stavkama i naziva se horizontalnom analizom. Uvijek je bolje da se uspoređuju pozicije za veći broj godina, kako bi se mogle uočiti određene

tendencije i na temelju njih donositi kvalitetnije poslovne planove i odluke za buduća razdoblja. Predmet horizontalne analize jesu bilančne pozicije i pozicije iz računa dobitka i gubitka. Da bi se došlo do zaključka o dinamici promjena, potrebno je pratiti višegodišnje trendove. Naime rezultat dobiven analizom dvaju razdoblja može pružiti sliku o pozitivnim kretanjima, ali ako ga se razmotri kroz duže razdoblje, mogao bi uputiti na zaključak da rezultat dobiven analizom upućuje na moguće probleme. Za izračunavanje 15 promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka godina kao bazna, a ostale se onda uspoređuju s njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu. Kod horizontalne analize može se pojaviti problem ako se dogode neke značajnije promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskih sustava kod izrade financijskih izvješća ili na primjer inflacija. Tada se prvo moraju uskladiti bitne stavke da bi ovakva analiza uopće imala smisla. (Bolfek et al,2012).

Tablica 4.Horizontalna analiza bilance Degrasi d.o.o.

Naziv pozicije	2013	2014	IZNOS +/-	% +/-
AKTIVA	1	2	2-1	
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0	0	
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	1.078.900	769.200	-309.700	-28
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	6.726.300	6.590.600	-135.700	-2
NOVAC U BANCII I BLAGAJNI	8.400	102.300	93.900	
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	12.900	5.300	-7.600	-58
UKUPNO AKTIVA	7.818.200	7.365.100	-183.100	-2
PASIVA				
KAPITAL I REZERVE	2.331.000	2.347.100	16.100	0,69
REZERVIRANJA	0	0	0	
DUGOROČNE OBVEZE	1.997.500	1.422.900	-574.600	-28
KRATKOROČNE OBVEZE	3.489.600	3.595.200	105.600	3
ODGOĐENO PL.TROŠKOVA I PRIHOD BUD.RAZDOBLJA	0	0		
UKUPNO PASIVA	7.818.200	7.365.100	-183.100	-2

Izvor: obrada autora

Prema ovoj analizi, može se vidjeti da je imovina poslovanja poslovnog subjekta Degrasii stabilno. Dugotrajna imovina za 28% izaziva smanjenje što je uzrok trošenja to jest amortizacija a pritom nisu napravljena nova ulaganja. Poduzeće ima smanjenje dugoročnih obveza od 28% što nam govori da se poduzeće razdužuje, a kratkoročne obveze ukazuju na blago povećanje od 3%.

Za razliku od horizontalne, vertikalna analiza pruža sistem uvida u strukturu financijskih izvještaja gdje predočuje postotni udio svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj. Provođi se tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a struktura koja se dobila stavljena je u odnosa sa njima. Ova je analiza vrlo važna u slučaju inflacije.

Tablica 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Naziv pozicije	2013.	2014.	IZNOS	%
	1	2	2-1	
A) POSLOVNI PRIHODI	3.419.200	3.681.200	262.000	7.66%
B) POSLOVNI RASHODI	3.190.100	3.548.900	358.800	11.25%
C) FINANCIJSKI PRIHODI	1.000	3.200	2.200	220%
D) FINANCIJSKI RASHODI	219.300	100.400	-118.900	-54.22%
UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0
UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0
E) IZVANREDNI PRIHODI	0	0	0	0
F) IZVANREDNI RASHODI	0	0	0	
UKUPNO PRIHODI	3.420.200	3.684.500	264.300	7.3%
UKUPNO RASHODI	3.409.400	3.649.400	240.000	7.04%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	10.800	35.100	24.300	22.5%
POREZ NA DOBIT	9.200	19.000	9.800	106.52%
SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.600	16.100	14.500	906.25%

Izvor: obrada autora

U 2014.godini poslovni prihodi su se povećali za 7.66% u odnosu na prethodnu godinu, ali su se povećali i poslovni rashodi za 11.25%. Navedene promjene razlog su povećanja neto dobit tj. dobiti nakon oporezivanja za 906.25%.

Tablica 6. Vertikalna analiza bilance Degrassi d.o.o.

Naziv pozicije	2013	%	2014	%
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0		0	
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	1.078.900	13.8%	769.200	10.44%
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	6.726.300	86.04%	6.590.600	89.48%
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	12.900	0.16%	5.300	0.08%
UKUPNO AKTIVA	7.818.200	100%	7.365.100	100%
PASIVA				
KAPITAL I REZERVE	2.331.000	29.82%	2.347.100	31.86%
REZERVIRANJA	0		0	
DUGOROČNE OBVEZE	1.997.500	25.55%	1.422.900	19.32%
KRATKOROČNE OBVEZE	3.489.600	44.63%	3.595.200	48.82%
ODGOĐENO PL.TROŠKOVA I PRIHOD BUD.RAZDOBLJA	0	0	0	0
UKUPNO PASIVA	7.818.200	100%	7.365.100	100%

Izvor: obrada autora

Udio kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini poduzeća Degrassii d.o.o. iznosi 89.48% , dok je prethodne godine iznosio 86.04%. Udio dugotrajne imovine u ukupnoj imovini poduzeća ovog poslovnog subjekta izazvao je blago smanjenje od 10.44% u odnosu na prethodnu godinu koja je iznosila 13.8%.

Tablica 7. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Naziv pozicije	2013.	%	2014.	%
	1		2	
G) POSLOVNI PRIHODI	3.419.200	100%	3.681.200	100%
H) POSLOVNI RASHODI	3.190.100	93%	3.548.900	97%
I) FINANCIJSKI PRIHODI	1.000	0.03	3.200	0.08%
J) FINANCIJSKI RASHODI	219.300	6.97%	100.400	2,2%
UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0
UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	0	0	0	0
K) IZVANREDNI PRIHODI	0	0	0	0
L) IZVANREDNI RASHODI	0	0	0	0
UKUPNO PRIHODI	3.420.200	100,2%	3.684.500	100,08%
UKUPNO RASHODI	3.409.400	99,71%	3.649.400	102,83%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	10.800	0	35.100	0
POREZ NA DOBIT	9.200	0	19.000	0
SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.600	0	16.100	0

Izvor: obrada autora

U 2013. godini ukupni poslovni prihodi iznose 3.420.200 kn odnosno 100,2% ukupnih prihoda, dok sljedeće godine ukupni poslovni prihodi rastu na 3.684.500 ali bilježe pad u udjelu ukupnih prihoda te iznose 100,08%.

Ukupni poslovni rashodi u 2013. godini iznose 3.409.400 kuna ili 99,71 % od ukupnih prihoda poduzeća te godine, a sljedeće godine ukupni poslovni rashodi rastu na 3.649.400 kn te udio ukupnih poslovnih rashoda u ukupnim prihodima raste n 102,83 %

4.3. Analiza temeljem pokazatelja

Prilikom analiziranja poslovanja poduzeća, analizirati će se 5 skupnih pokazatelja od čega su prvi analizirani pokazatelji likvidnosti. Pokazatelji likvidnosti služe za mjerenje sposobnosti poduzeća u podmirivanju kratkoročnih obveza. Među najčešće pokazatelje pripadaju:

- Koeficijent trenutne likvidnosti,
- Koeficijent ubrzane likvidnosti,
- Koeficijent tekuće likvidnosti
- Koeficijent financijske stabilnosti.

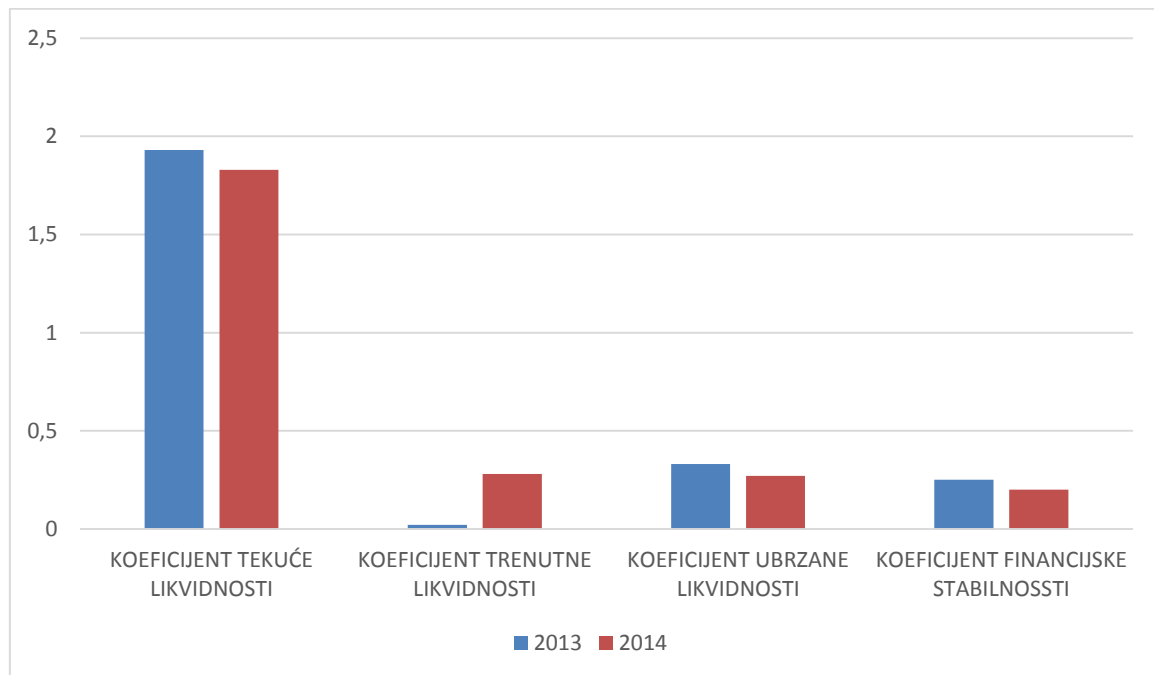
Koeficijent trenutne likvidnosti, ocjenjuje sposobnost poslovnog subjekta da podmiri kratkoročne obveze svojim raspoloživim novcem koji se iskazuje kroz vrijednost u koeficijentu a interpretira kao postotak kratkoročne obveze. Koeficijent ubrzane likvidnosti, dobiva se kao odnos sume i novca i potraživanja sa kratkoročnim obvezama kojim se utvrđuje sposobnost trgovačkog društva da u vrlo kratkom roku osigura određenu količinu novca. Koeficijent tekuće likvidnosti, predstavlja omjer ukupne kratkotrajne imovine poduzeća te ukupnih kratkoročnih obaveza koje poduzeće ima.

Tablica 8. Pokazatelji likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	KOEFICIJENT	2013.	2014.
Koeficijent trenutne likvidnosti	$\geq 0,10$	0.002	0.028
Koeficijent ubrzane likvidnosti	1 i veći	0,33	0,27
Koeficijent tekuće likvidnosti	2 i veći	1.93	1.83
Koeficijent financijske stabilnosti	<1	0.25	0.20

Izvor: obrada autora

Grafikon 1. Kretanje pokazatelja likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti služe za mjerenje sposobnosti poduzeća u podmirivanju kratkoročnih obveza. Koeficijent ubrzane likvidnosti za koji je poželjno da bude 1 i veći, 2013. godine iznosio je 0,33 a u 2014. se smanjio na 0,27 zbog značajnijeg povećanja kratkoročnih obveza i smanjenja potraživanja. Koeficijent tekuće likvidnosti za koji je poželjno da bude veći od 2 je u 2013. iznosio 1.93 zbog povećanja kratkoročnih obveza, od čega najviše povećanje obveza prema povezanim poduzetnicima. U 2014. iznosi 1.83 iz istih razloga. Analiza koeficijenta financijske stabilnosti koji bi trebao biti manji od 1, 2013. iznosi 0.25 a, situacija se u 2014. smanjila te koeficijent iznosi 0.20 zbog značajnijeg smanjenja dugotrajne imovine i dugoročnih obaveza.

Pokazatelj zaduženosti je jedan od najvažnijih pokazatelja zaduženosti poduzeća. Dobije se kao odnos ukupnih obveza i ukupne imovine. Koeficijent ili stupanj zaduženosti pokazuje koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora bilo dugoročnih ili kratkoročnih. Ovaj odnos pokazuje i koliko su ukupne obveze zastupljene u ukupnoj financijskoj strukturi trgovačkog društva. Koeficijent zaduženosti pokazuje sposobnost društva da pokrije sve svoje kratkoročne i dugoročne obveze prema kreditorima i investitorima. Što je ovaj koeficijent veći,

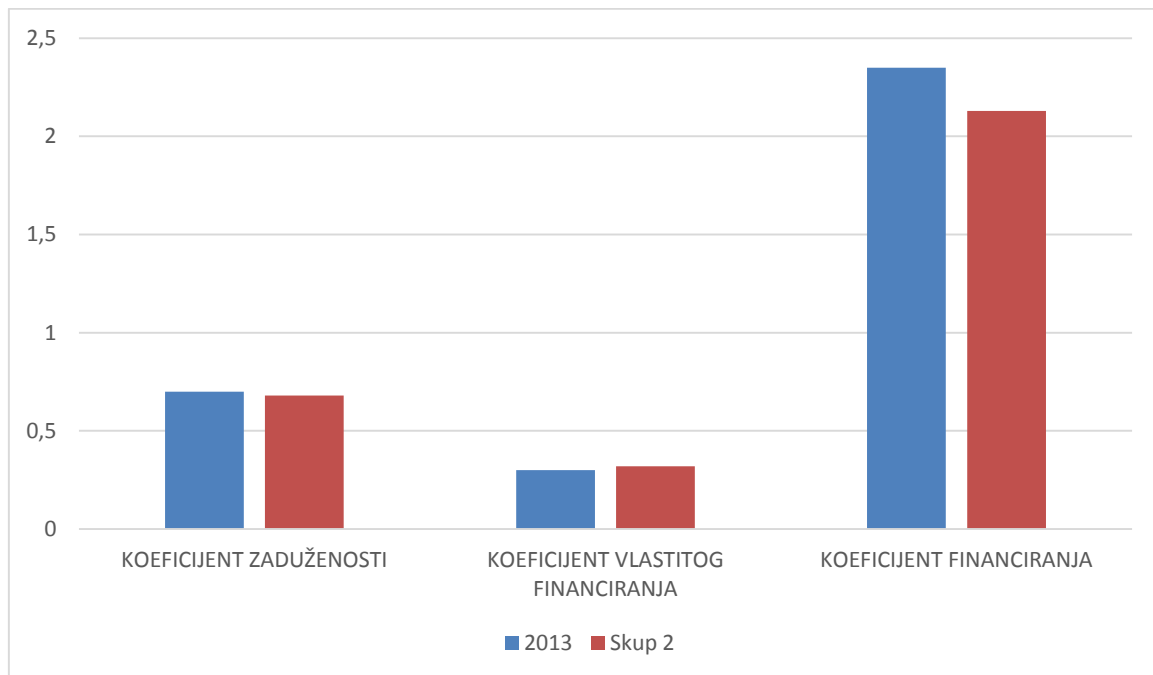
to je veći i rizik ulaganja u društvo. Smatra se da stupanj zaduženosti ne bi smio biti veći od 50 %. Svako ulaganje imovine i financiranje nekog posla nosi u sebi određene rizike koji se moraju precizno predvidjeti i s njima se mora kalkulirati. Čest je slučaj da poduzeća ulažu u imovinu temeljenu na modernim tehnologijama ili znanju koje se općenito smatraju dobrim investicijskim prilikama i koje često investitori prihvaćaju a da o samom proizvodu i njegovom funkcioniranju vrlo malo znaju, što kasnije može dovesti do brojnih problema u funkcioniranju poduzeća, pa čak i do stečaja (Boras et al, 2002). Treba imati na umu da velika dostupnost sredstava može sugerirati naznake buduće financijske krize koja se lako može transformirati u gospodarsku krizu pa u takvim uvjetima treba kod zaduživanja posebno oprezno postupati (Buterin et al, 2018). Posljedice prezaduženosti transformirale su se u bilančne neravnoteže koje su do izražaja došle u vrijeme Velike recesije (Buterin i Buterin, 2014). To je dovelo u pitanje ne samo prezaduzena poduzeća nego opstanak brojnih investicijskih i mirovinskih fondova te banaka (Olgic Draženović et al, 2018).

Tablica 9. Pokazatelji zaduženosti

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	KOEFICIJENT	2013.	2014.
Koeficijent zaduženosti	$\leq 0,5$	0.70	0.68
Koeficijent vlastitog financiranja	≥ 0.5	0.30	0,32
Koeficijent financiranja	≤ 1	2.35	2.13

Izvor: obrada autora

Grafikon 2. Kretanje pokazatelja zaduženosti

Izvor: obrada autora

Koeficijent zaduženosti sa 0,70 u 2013. godini pada na 0,68 iz razloga blagog smanjenja ukupnih obveza. Koeficijent financiranja u 2013. iznosi 2,35, dok u 2014. iznosi 2,13 također zbog značajnijeg smanjenja ukupnih obveza i sitnog povećanja glavnice. Faktor vlastitog financiranja bilježi rast u 2014 od 0,32 u odnosu na 2013 godinu kada je iznosio 0,30.

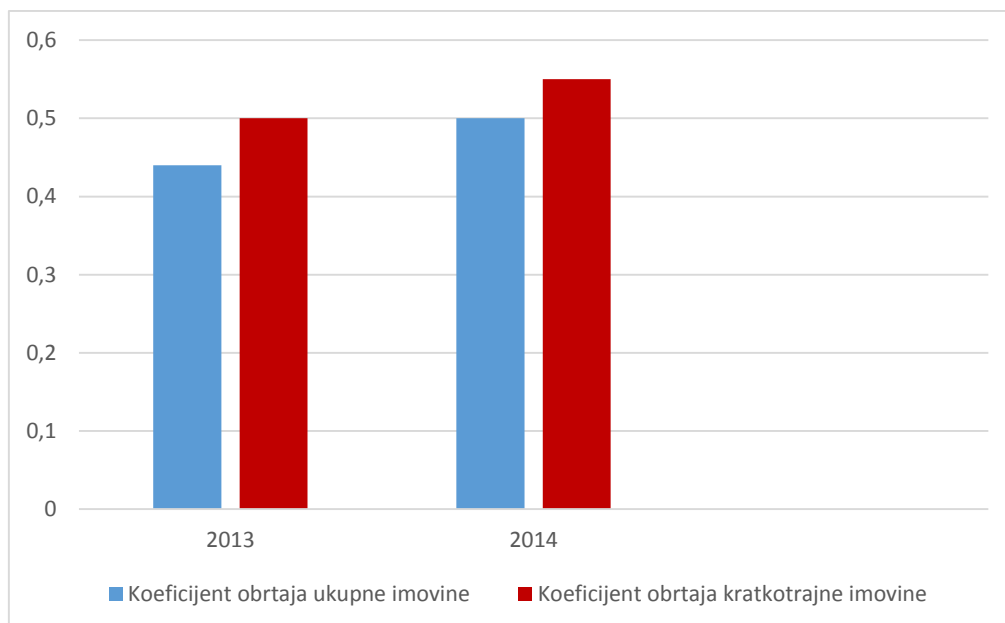
Pokazatelji aktivnosti poznati su pod nazivom koeficijenti obrta koji se izračunavaju kao omjeri prometa (prihoda) i prosječnog stanja određenih dijelova imovine. Najčešće se izračunava za ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja. Utvrđuju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Pokazatelji aktivnosti mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse te upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. S aspekta sigurnosti i uspješnosti bolje da je koeficijent obrtaja što veći broj, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće. (Žager K. et al, 2017).

Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	KOEFICIJENT	2013.	2014.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	>1	0.44	0.500
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	>2	0.50	0.55
Koeficijent obrtaja potraživanja	28	-	-
Trajanje naplate potraživanja u danima	14	-	-

Izvor: obrada autora

Grafikon 3. Kretanje pokazatelja aktivnosti

Izvor: Obrada autora

Pokazatelji aktivnosti pokazuju koliko se efikasno koristi imovina te ukazuju na brzinu obrtaja imovine u poslovnom procesu. Koeficijent obrta ukupne imovine u 2013. iznosi 0.44, dok u 2014. iznosi 0.50 zbog povećanja ukupnih prihoda. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine sa 0.50 raste na 0.55 u 2014. godini zbog porasta ukupnih prihoda te smanjenja kratkotrajne imovine.

5. BONITET PROMATRANOG PODUZEĆA

U ovom poglavlju, analiziraju se financijski izvještaji poduzeća Degrassi d.o.o. za 2013. i 2014. godinu.

Financijski izvještaji su prezentirani u skraćenom obliku radi bolje preglednosti i lakšeg formiranja. Kod promatranja poslovanja Degrassi d.o.o. treba voditi računa o tome da se radi o malom mikro poduzeću koja funkcionira sa ciljem zadovoljstva javnog interesa, a sekundarno, zahtjevu profitabilnosti svojega društva. Kao podloga ove analize, navesti će se važnija događanja koja su utjecala na poslovanje Degrassi d.o.o.

U 2013. godini, Degrassi je poslovao sa smanjenim dobitkom te se situacija u 2014 godini, popravila zbog povećanja prihoda od prodaje.

Također, imao je smanjenje dugoročnih obveza što nam pokazuje da se poduzeće razdužuje, a 2014. godina je donijela blago povećanje kratkoročnih obveza. Poslovni prihodi su se znatno povećali u 2014 godini u odnosu na 2013. godinu zbog povećanja prihoda od prodaje. Poslovni rashodi također rastu u 2014. u odnosu na godinu 2013. zbog povećanja materijalnih troškova te troškova osoblja od čega su se najviše povećale obaveze za neto plaće. Navedeno rezultiralo je povećanjem ukupnih prihoda i rashoda u 2014. godini u odnosu na 2013 godinu. Racionalnije su se trošila sredstva te nisu bila potrebna daljnja ulaganja u vinograd jer je predstojeća godina bila dobra, popraćena dobrom klimom, vremenskim prilikama te nije bilo potrebno daljnje ulaganje u poljoprivrednu mehanizaciju.

6. ZAKLJUČAK

Autor ovog završnog rada zaključuje da je ova analiza financijskih izvještaja jedna od glavnih temelja kako doći do željenih informacija za donošenje odluka. Ovo istraživanje mu je donijelo detaljnu informaciju o imovini i obvezama poduzeća na primjeru poslovnog subjekta Degrassi d.o.o.

Upravo ti podaci su donijeli menadžmentu rezultate utvrđivanja željenog ishoda, a zatim se temelju toga donose odluke u kojem će navedeni poslovni subjekt u budućnosti ići. Analizom poduzeća Degrassi ustanovljeno je da je likvidnost poduzeća zadovoljavajuća te rezultatima se pokazuje da je poduzeće i dalje stabilno i sposobno za podmirivanje svojih obveza koje poduzeće polako razdužuje odnosno smanjuje.

POPIS LITERATURE

1. Belak, V., Aljinović Barać, Ž. (2007.) Business excellence (BEX) indeks-za procjenu poslovne izvrsnosti tvrtki na tržištu kapitala u Republici Hrvatskoj. Računovodstvo, revizija i financije, br, 17(07).str. 1-15.
2. Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M, (2011), Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, Oeconomica Jadertina, Vol.1 No.1
3. Boras, I., Buterin, V., Buterin, D. (2002), Znanje u funkciji dinamičkog razvoja gospodarstva (s osvrtom na stanje u Primorsko-goranskoj županiji), Zbornik radova sa znanstvenog skupa Znanje – temeljni ekonomski resurs, Rijeka, 2002., Ekonomski fakultet Rijeka
4. Buterin, V., Buterin, D. (2014), Hrvatska i bilančna recesija, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 5, 1, 29-38
5. Olgic Draženović, B., Buterin, V. Buterin, D. (2018), Strukturne reforme zemalja CEE-a u tranzicijskom razdoblju – pouke i zaključci, Zbornik Veleučilišta u Rijeci, 6, 1, 127-142
6. Buterin, V., Buterin, D. (2014), Hrvatska i bilančna recesija, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 5, 1, 29-38
7. Crikven i Filipović, T., (2016.) Hrvatski računovodstveni sustav. Zagreb: RRiF-plus, str. 1.-118.
8. Degrassi d.o.o. <https://www.degrassi.hr/o-nama>, 13.4.2020.
9. Mijač, I. O. (2012.) Model za procjenu uspješnosti tvrtki prehrambene industrije. Računovodstvo i menadžment-RiM, str. 121.
10. Narodne Novine, Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html 01.06.2020.
11. Parać, B., (2013.) Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, Zaprešić: Visoka škola za poslovanje i upravljanje s pravom javnosti „Baltazar Adam Krčelić“ str. 54
12. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L., (2017), Analiza financijskih izvještaja, 3. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

13. Leko, V., Procjena boniteta trgovačkog društva, Masmedia, 1996., Zagreb
14. Vinković Kravaica A., Ribarić Aidone E., Računovodstvo temelj donošenja poslovnih odluka, 2009. Rijeka

POPIS ILUSTRACIJA

Popis grafikona:

Grafikon 1. Kretanje pokazatelja likvidnosti	26
Grafikon 2. Kretanje pokazatelja zaduženosti	28
Grafikon 3. Kretanje pokazatelja aktivnosti	29

Popis slika:

Slika 1. Degrassi vino	19
--	----

Popis tablica:

Tablica 1. Struktura tablice	5
Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka	7
Tablica 3. Popis Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja	12
Tablica 4. Horizontalna analiza bilance Degrassi d.o.o.	21
Tablica 5. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka	22
Tablica 6. Vertikalna analiza bilance Degrassi d.o.o.	23
Tablica 7. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka	24
Tablica 8. Pokazatelji likvidnosti	25
Tablica 9. Pokazatelji zaduženosti	27
Tablica 10. Pokazatelji aktivnosti	29